

اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی

میعانات گازی

وکیوم باتوم

روغن پایه

اسلاک واکس

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۴۴۴۳۳

تاریخ انتشار: شهریور ۱۴۰۵

فهرست

مقدمه	۱
۱. میعانات گازی	۱
۲. وکیوم باتوم	۳
۳. روغن پایه	۵
۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول	۵
۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران	۶
۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس	۷
۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان	۹
۴. اسلاک واکس/پارافین واکس	۱۰
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول	۱۰
۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران	۱۰
۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان	۱۱
۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت بهران	۱۲
۴-۳. اسلاک واکس؛ نفت پارس	۱۳
۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان	۱۴
جمع‌بندی	۱۵

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم‌باتوم، روغن پایه، اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

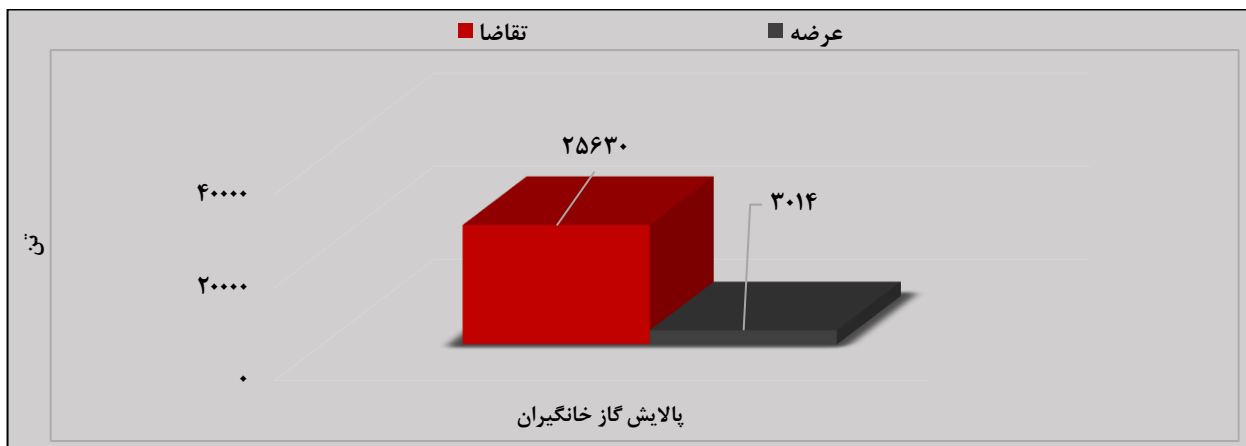
بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

میعانات گازی در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ تنها توسط پالایش گاز خانگیران تولید و از طریق شرکت ملی نفت ایران در بورس انرژی ایران عرضه شد. شکل زیر، وضعیت عرضه و تقاضای این محصول را در هفته مورد بررسی نشان می‌دهد. بر اساس داده‌های معاملاتی، حجم عرضه میعانات گازی پالایش گاز خانگیران ۳ هزار و ۱۴ تن بوده، در حالی که تقاضای ثبت‌شده برای این عرضه به ۲۵ هزار و ۶۳۰ تن رسیده است. به این ترتیب، عرضه انجام‌شده با کسری ۲۲ هزار و ۶۱۶ تنی مواجه بوده که بیانگر فاصله قابل توجه میان حجم عرضه و تقاضای ثبت‌شده برای این محصول است. در مجموع، شکل‌گیری کسری عرضه قابل توجه در این عرضه، در شرایطی که تنها عرضه‌کننده میعانات گازی در هفته مورد بررسی پالایش گاز خانگیران بوده است، نشان‌دهنده محدودیت محسوس عرضه این محصول در بورس انرژی ایران در مقابل تقاضای موجود است.

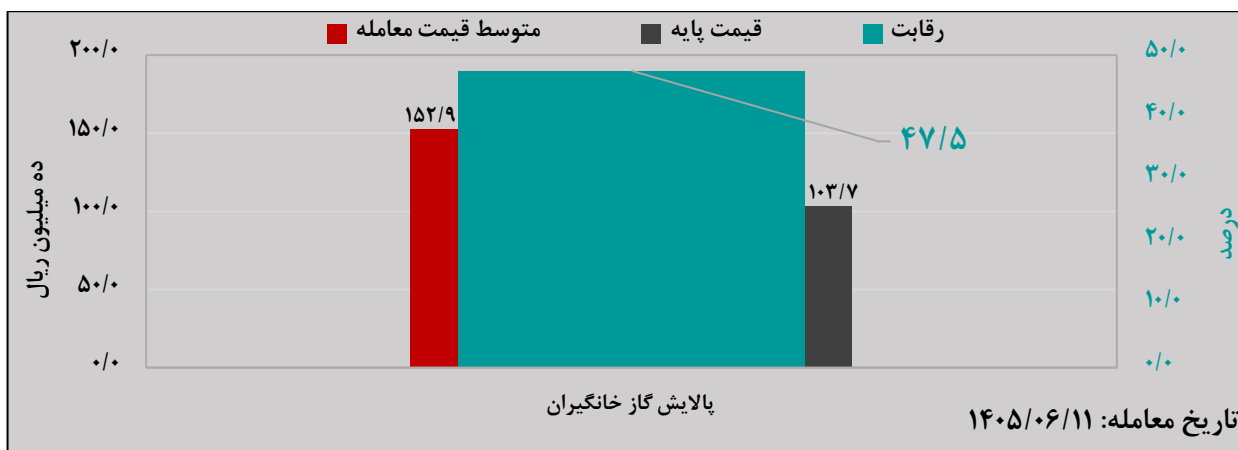
شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای میعانات گازی شرکت پالایش گاز خانگیران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس انرژی ایران.

همچنین، بررسی قیمت متوسط معامله و قیمت پایه عرضه میعانات گازی پالایش گاز خانگیران نشان می‌دهد که فشار بسیار بالای تقاضا در بازار این محصول طی هفته دوم شهریورماه، به شکل‌گیری رقابت قیمتی قابل‌توجهی منجر شده است؛ به‌گونه‌ای که میعانات گازی پالایش گاز خانگیران با ۴۷/۵ درصد رقابت نسبت به قیمت پایه، در نهایت با نرخ ۱۵۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان به ازای هر تن معامله شده است. این میزان رقابت قیمتی، در کنار کسری عرضه ۲۲ هزار و ۶۱۶ تنی، بیانگر شدت بالای فشار تقاضا و محدودیت عرضه میعانات گازی در بورس انرژی ایران طی هفته مورد بررسی است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی میعانات گازی شرکت پالایش گاز خانگیران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، معاملات میعانات گازی در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ تصویری روشن از عدم تعادل بازار به نفع تقاضا ارائه می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که محدودیت عرضه در مقابل حجم بالای تقاضای ثبت‌شده، عملاً به مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده در روند معاملات تبدیل شده است. تداوم این وضعیت، علاوه بر پوشش‌نیافتن بخش قابل‌توجهی از تقاضای موجود، انعکاس خود را در افزایش محسوس قیمت معامله نسبت به قیمت پایه نشان داده است. بر این اساس، شرایط این هفته را می‌توان نشانه‌ای از تداوم فشردگی سمت عرضه و شکل‌گیری فشار قیمتی در بازار میعانات گازی بورس انرژی ایران دانست.

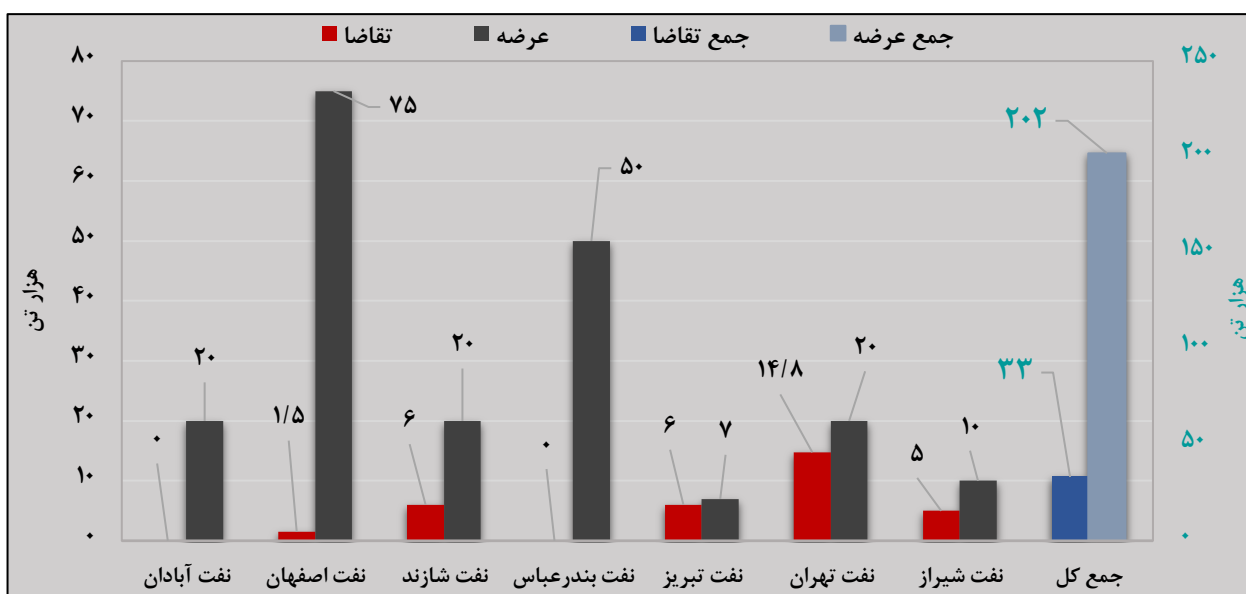
۲. وکیوم باتوم

در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، بازار وکیوم باتوم بورس کالای ایران شاهد عرضه این محصول توسط هفت پالایشگاه شامل پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تبریز، پالایش نفت تهران، پالایش نفت شیراز و پالایش نفت آبادان بود. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد پالایش نفت اصفهان با عرضه ۷۵ هزار تن، بیشترین حجم عرضه هفتگی را به خود اختصاص داده و پس از آن، پالایش نفت بندرعباس با عرضه ۵۰ هزار تن در جایگاه بعدی قرار داشته است. در مقابل، پالایش نفت تبریز با عرضه ۷ هزار تن، کمترین حجم عرضه را در میان پالایشگاه‌های عرضه‌کننده به ثبت رساند.

در سمت تقاضا، بیشترین حجم تقاضای ثبت‌شده مربوط به پالایش نفت تهران با ۱۴ هزار و ۸۰۰ تن بوده است. در مقابل، برای وکیوم باتوم پالایش نفت آبادان و پالایش نفت بندرعباس هیچ‌گونه تقاضایی در بورس کالا ثبت نشده است. بررسی تطبیقی عرضه و تقاضا نشان می‌دهد که در هفته دوم شهریورماه، برخلاف شرایطی که در برخی هفته‌ها در بعضی پالایشگاه‌ها کسری عرضه مشاهده می‌شد، تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده با مازاد عرضه مواجه بوده‌اند؛ وضعیتی که بیانگر ضعف تقاضای مؤثر در بازار وکیوم باتوم در این هفته است.

در این میان، بیشترین مازاد عرضه مربوط به پالایش نفت اصفهان با ۷۳ هزار و ۵۰۰ تن بوده است؛ به این معنا که حجم عرضه وکیوم باتوم این پالایشگاه به مراتب بیشتر از تقاضای ثبت‌شده برای آن بوده است. سایر پالایشگاه‌های عرضه‌کننده نیز با مازاد عرضه مواجه بوده‌اند، هرچند میزان این مازاد در مقایسه با پالایش نفت اصفهان کمتر بوده است. در مجموع، وضعیت معاملات وکیوم باتوم در هفته دوم شهریورماه حاکی از غلبه محسوس عرضه بر تقاضا در تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده و تداوم ضعف تقاضای مؤثر در بازار است؛ به گونه‌ای که بخش قابل توجهی از عرضه انجام‌شده در این هفته بدون پوشش تقاضا باقی مانده است.

شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

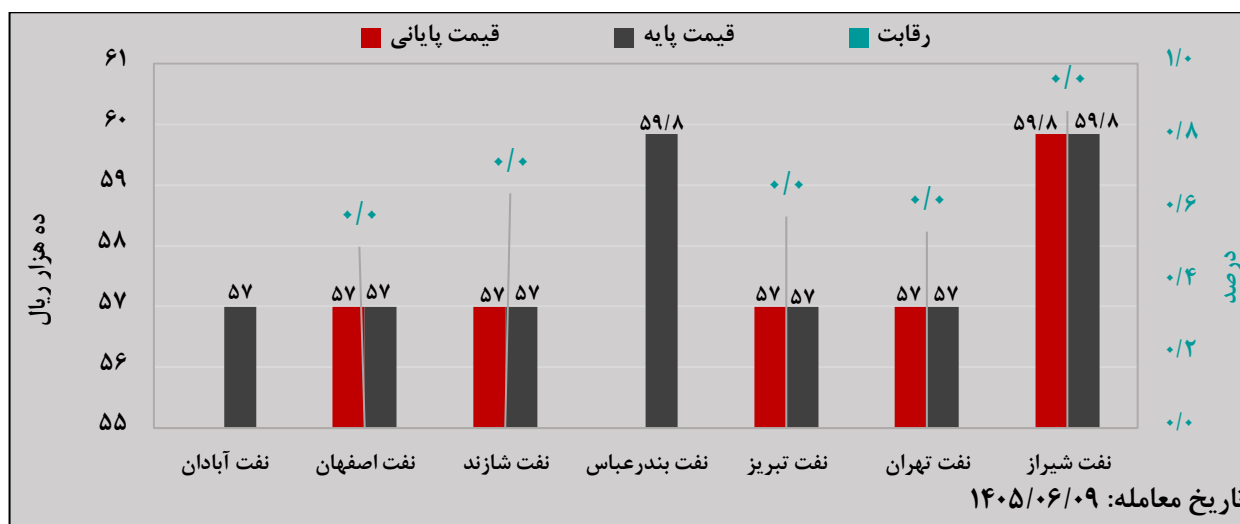

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار نگاه به عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها، بررسی مجموع عرضه و تقاضای این واحدها نشان می‌دهد که در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، مجموع عرضه و کیوم‌باتوم با ۲۰۲ هزار تن، به مراتب بیشتر از مجموع تقاضای ثبت شده برای این محصول، معادل ۳۳ هزار تن، در بورس کالای ایران بوده است. به این ترتیب، در مجموع بازار با مازاد عرضه ۱۶۹ هزار تنی و کیوم‌باتوم نسبت به تقاضای ثبت شده مواجه بوده است؛ موضوعی که بیانگر فاصله قابل توجه میان حجم عرضه و تقاضای این محصول در هفته مورد بررسی است.

همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای و کیوم‌باتوم در بورس کالای ایران در هفته دوم شهریورماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پایانی در معاملات انجام شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای و کیوم‌باتوم معامله شده شرکت‌های یادشده در بورس کالا در هفته دوم شهریورماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی و کیوم‌باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، با توجه به مازاد عرضه قابل توجه و فاصله محسوس میان حجم عرضه و تقاضای و کیوم‌باتوم، هیچ‌یک از معاملات انجام شده برای پالایشگاه‌های مورد بررسی با رقابت قیمتی مواجه نشدند. تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده‌ای که برای و کیوم‌باتوم آن‌ها تقاضا ثبت شده بود، محصولات خود را بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه عرضه شده در بورس کالای ایران معامله کردند؛ وضعیتی که نشان‌دهنده نبود فشار تقاضای مؤثر در بازار این محصول است. در مقابل، برای و کیوم‌باتوم پالایش نفت آبادان و پالایش نفت بندرعباس هیچ‌گونه تقاضایی ثبت نشد و در نتیجه معامله‌ای نیز انجام نگرفت؛ بنابراین، بررسی رقابت قیمتی برای این دو عرضه موضوعیت نداشته است. قیمت پایه و کیوم‌باتوم پالایش نفت آبادان ۵۷ هزار تومان و و کیوم‌باتوم مرغوب پالایش نفت بندرعباس ۵۹ هزار و ۸۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم تعیین شده بود.

در مجموع، بررسی جامع معاملات و کیوم‌باتوم در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ در بورس کالای ایران نشان می‌دهد که بازار این محصول با غلبه سنگین عرضه و رکود محسوس تقاضای مؤثر روبه‌رو بوده است؛ به گونه‌ای که از مجموع ۲۰۲ هزار تن عرضه انجام شده توسط ۷ پالایشگاه، تنها ۳۳ هزار تن تقاضا ثبت شد و بازار با مازاد عرضه چشمگیر ۱۶۹ هزار تنی

(پوشش تقاضای تنها ۱۶/۳ درصدی) همراه گردید. این عدم توازن عمیق به‌ویژه در پالایش نفت اصفهان (با مازاد عرضه ۷۳/۵ هزار تنی) و عدم ثبت هرگونه تقاضا برای عرضه‌های سنگین پالایشگاه‌های بندرعباس (۵۰ هزار تن) و آبادان خود را نشان داد. در نتیجه این افت فشار تقاضا، رقابت قیمتی در تمامی عرضه‌ها به‌طور کامل به صفر رسید و معاملات صرفاً در سطح نرخ‌های پایه تسویه شدند. در یک ارزیابی کلی، بازار وکیوم‌باتوم در این مقطع به‌دلیل اشباع سمت عرضه و احتیاط یا کاهش کشش مصرفی صنایع پایین‌دستی قیر و عایق، در فاز آرامش کامل قیمتی همراه با مازاد انباشته قرار داشته که لزوم تنظیم هوشمندانه‌تر حجم عرضه‌ها یا توسعه بازارهای صادراتی مقاصد پایین‌دستی را یادآور می‌شود.

۳. روغن پایه

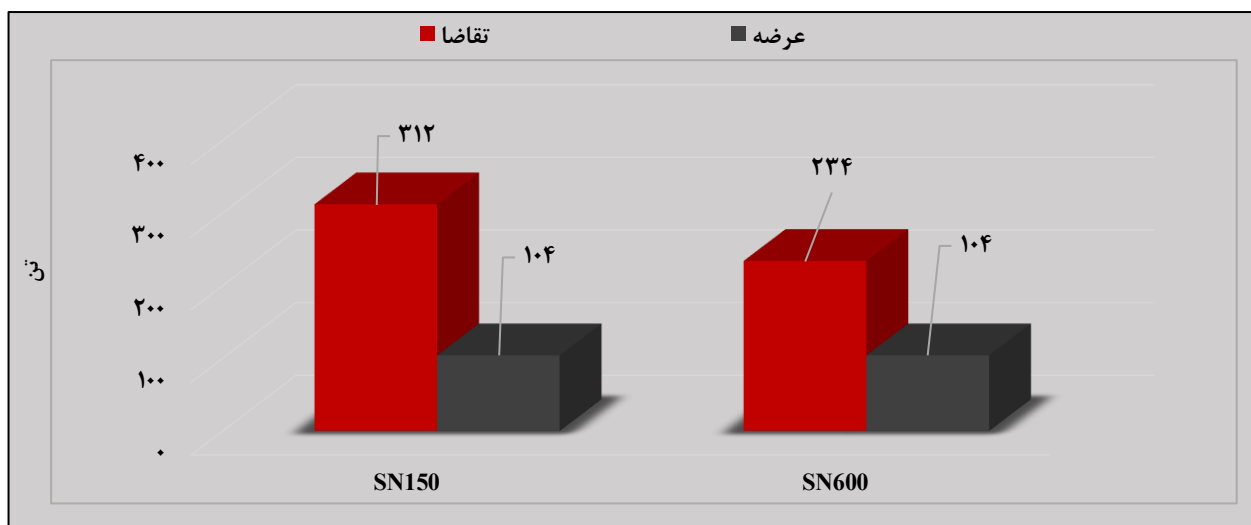
روغن پایه در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ توسط چهار تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان، در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته دوم شهریورماه، مجموعه نفت ایرانول دو نوع روغن پایه شامل SN150 (نفت ایرانول آبادان) و SN600 (نفت ایرانول تهران) را در بورس کالای ایران عرضه کرد.

وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه‌های SN150 و SN600 شرکت نفت ایرانول در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ در شکل زیر ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، هر دو گرید با حجم عرضه ۱۰۴ تن در بورس کالا عرضه شده‌اند، اما میزان تقاضای ثبت‌شده برای هر دو محصول بیش از حجم عرضه بوده است. به‌طوری‌که در روغن پایه SN150، کسری عرضه ۲۰۸ تنی و در روغن پایه SN600، کسری عرضه ۱۳۰ تنی به ثبت رسیده است؛ وضعیتی که نشان‌دهنده وجود فشار تقاضا و محدودیت عرضه در هر دو گرید روغن پایه عرضه‌شده توسط مجموعه نفت ایرانول است.

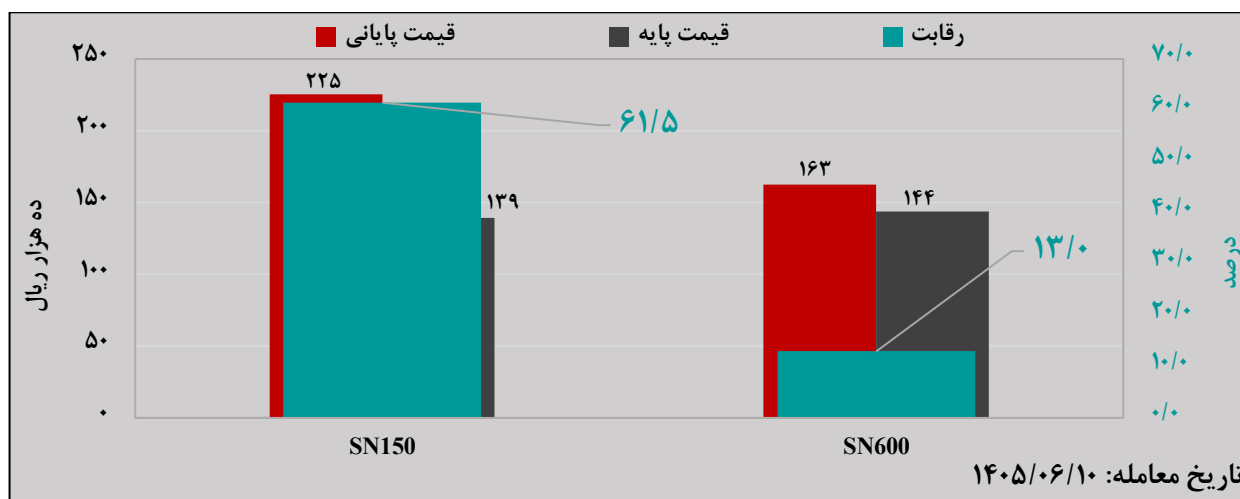
شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایه و قیمت‌های پایانی معاملات روغن پایه‌های شرکت نفت ایرانول در واحدهای تهران و آبادان نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، هر دو گرید عرضه‌شده با فشار قابل توجه تقاضا مواجه بوده‌اند. در این میان، SN150 با توجه به ثبت تقاضایی معادل حدود ۳ برابر حجم عرضه، فشار تقاضای بیشتری را تجربه کرده و با ۶۱/۵ درصد رقابت قیمتی، در نهایت با قیمت ۲۲۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است. در مقابل، میزان تقاضای SN600 حدود ۲/۲۵ برابر حجم عرضه بوده که اگرچه بیانگر فشار تقاضا و محدودیت عرضه در این گرید است، اما شدت آن نسبت به SN150 کمتر بوده و به همین نسبت، رقابت قیمتی نیز در سطح پایین‌تری، معادل ۱۳ درصد، شکل گرفته است؛ به‌طوری‌که SN600 در نهایت با قیمت ۱۶۳ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. بنابراین، تفاوت محسوس در میزان رقابت قیمتی دو گرید را می‌توان تا حد زیادی ناشی از تفاوت در شدت عدم تعادل میان تقاضا و عرضه دانست.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

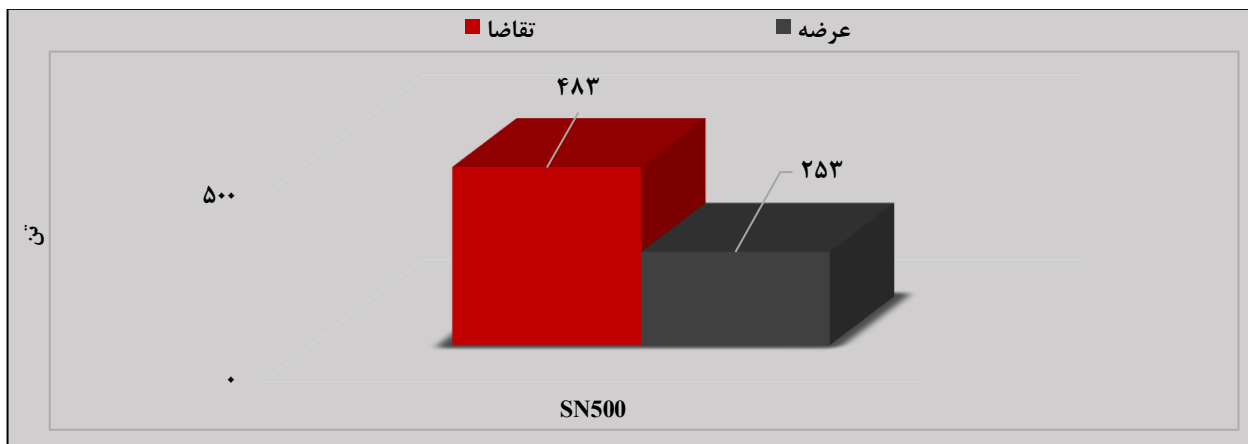

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۳. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، روغن پایه SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که ۲۵۳ تن از این محصول عرضه شده، در حالی که تقاضای ثبت‌شده برای آن بیشتر از حجم عرضه بوده و روغن پایه SN500 با کسری عرضه ۲۳۰ تنی مواجه شده است؛ به‌گونه‌ای که عرضه انجام‌شده نتوانسته است بخش قابل توجهی از تقاضای ثبت‌شده در این هفته را پوشش دهد.

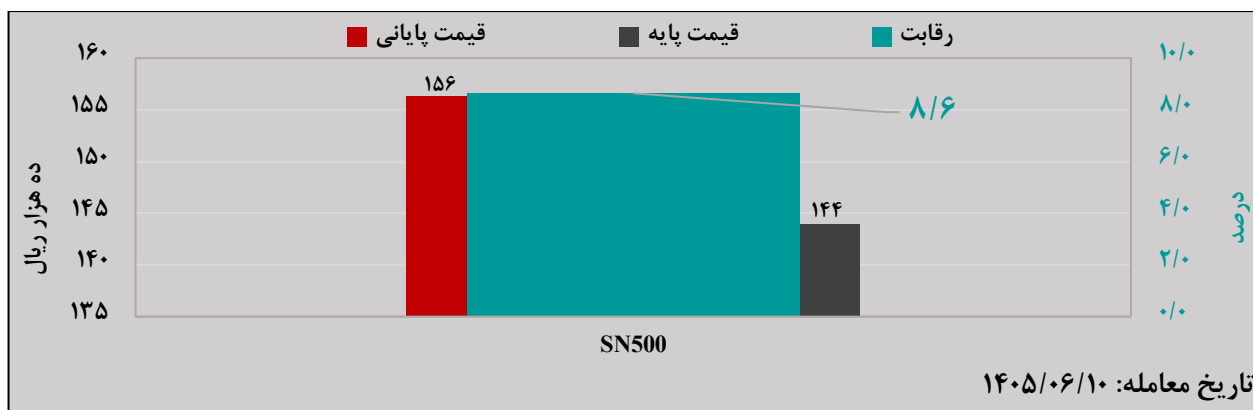
شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایه و قیمت پایانی معامله روغن پایه SN500 تولیدی شرکت نفت بهران در بورس کالای ایران طی هفته دوم شهریورماه نشان می‌دهد که فشار تقاضای موجود برای این گرید به شکل‌گیری رقابت قیمتی منجر شده است؛ به‌طوری‌که SN500 با ۸/۶ درصد رقابت نسبت به قیمت پایه، در نهایت با نرخ ۱۵۶ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت بهران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

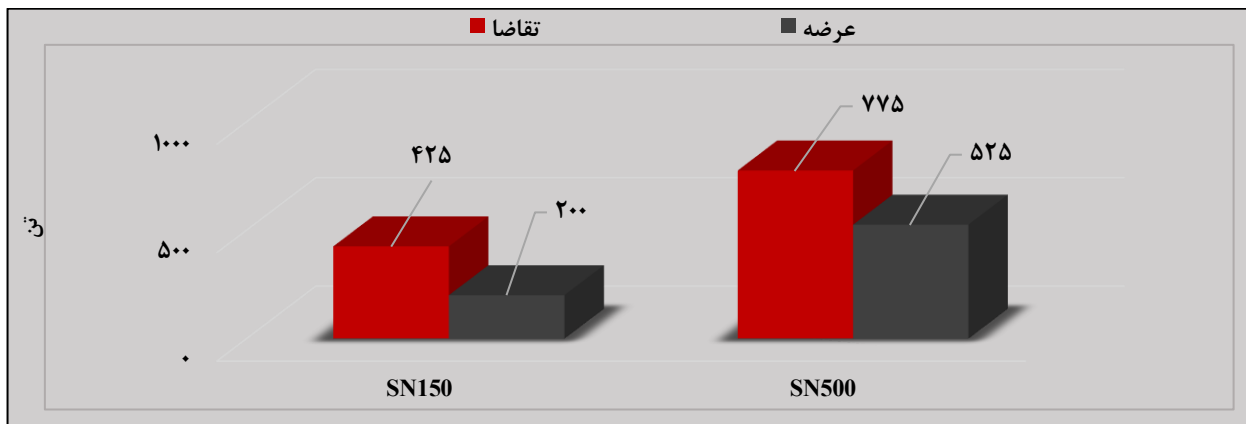
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ دو نوع روغن پایه، SN150 و SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای هر دو نوع روغن پایه در بورس برای هفته مذکور ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، میزان تقاضای ثبت‌شده برای SN150 نفت پارس قابل‌توجه بوده؛ به‌طوری‌که با عرضه ۲۰۰ تن از این گرید، کسری عرضه ۲۲۵ تنی به ثبت رسیده و تقاضای ثبت‌شده معادل ۲/۱ برابر حجم عرضه بوده است. همچنین، برای گرید SN500 نفت پارس نیز در مقابل عرضه ۵۲۵ تنی، کسری عرضه ۲۵۰ تنی ثبت شده است؛ وضعیتی که نشان‌دهنده

وجود فشار تقاضای قابل توجه برای هر دو گرید روغن پایه شرکت نفت پارس در معاملات بورس کالای ایران طی هفته مورد بررسی است.

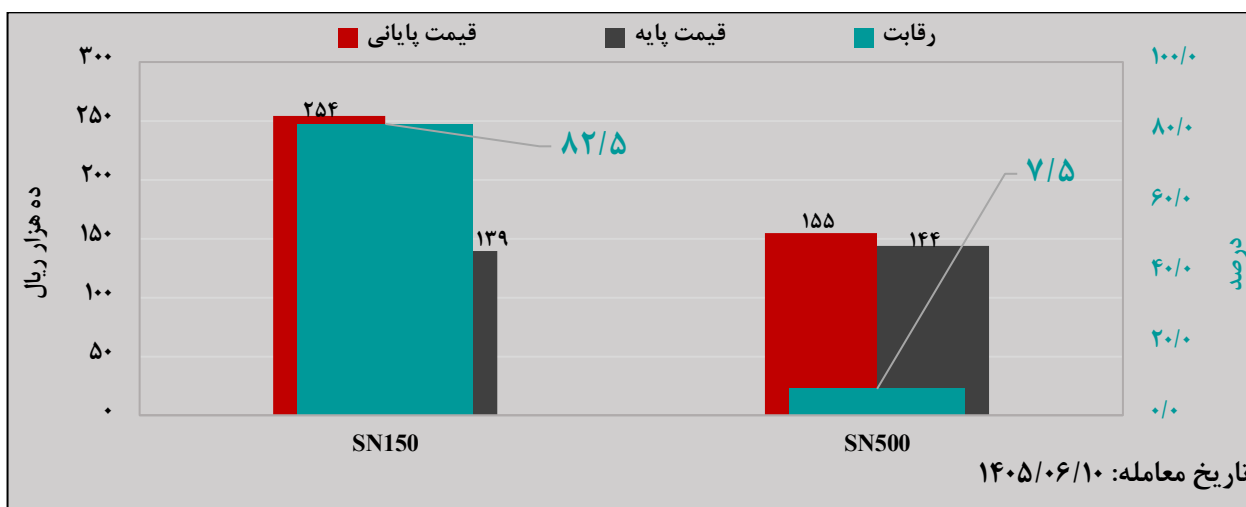
شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه روغن‌های پایه عرضه‌شده توسط شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی هفته دوم شهریورماه نشان می‌دهد که وجود فشار تقاضا برای هر دو گرید، به شکل‌گیری رقابت قیمتی مثبت منجر شده است. در این میان، SN150 به دلیل فشار تقاضای به مراتب بیشتر نسبت به SN500، با رقابت قیمتی قابل توجهی به میزان ۸۲/۵ درصد مواجه شده و در نهایت با نرخ ۲۵۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است. در مقابل، روغن پایه SN500 با وجود فشار تقاضا، رقابت قیمتی کمتری معادل ۷/۵ درصد را تجربه کرده و در نهایت در نرخ ۱۵۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است. این تفاوت در میزان رقابت قیمتی نشان می‌دهد که اگرچه هر دو گرید با مازاد تقاضا نسبت به عرضه مواجه بوده‌اند، شدت بیشتر فشار تقاضا در گرید SN150 به رقابت قیمتی بسیار بالاتری نسبت به SN500 منجر شده است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

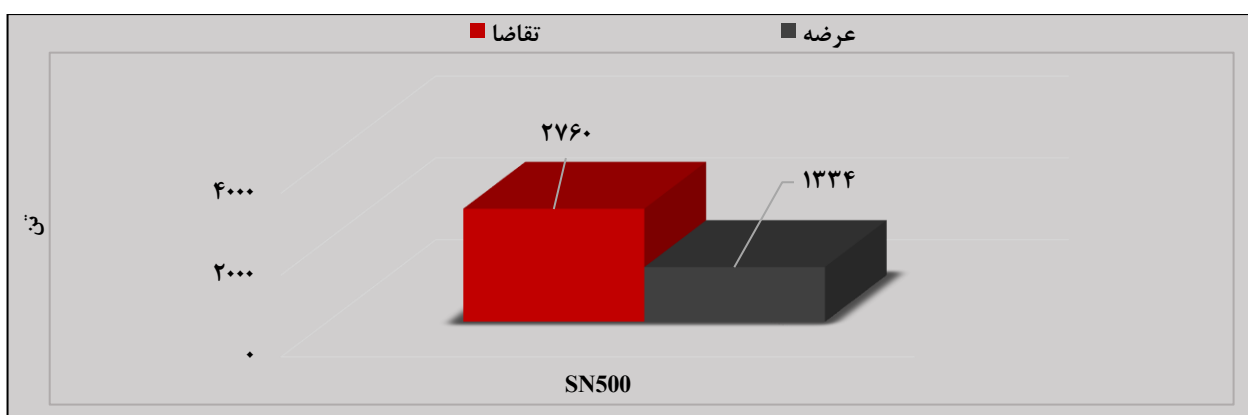

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان

این مجموعه در هفته دوم شهریورماه سال جاری تنها یک نوع روغن پایه، روغن پایه SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در نمودار زیر قابل مشاهده است. روغن پایه SN500 نفت سپاهان در بازه مذکور با عرضه ۱,۳۳۴ تن مواجه بوده، در حالی که تقاضای ثبت شده برای آن بیش از دو برابر حجم عرضه بوده است؛ به طوری که کسری عرضه این گرید به ۱,۴۲۶ تن رسیده است. این میزان کسری عرضه نشان دهنده فشار تقاضای بالا برای روغن پایه SN500 تولیدی نفت سپاهان و عدم توانایی عرضه انجام شده در پوشش کامل تقاضای ثبت شده در بورس کالا است.

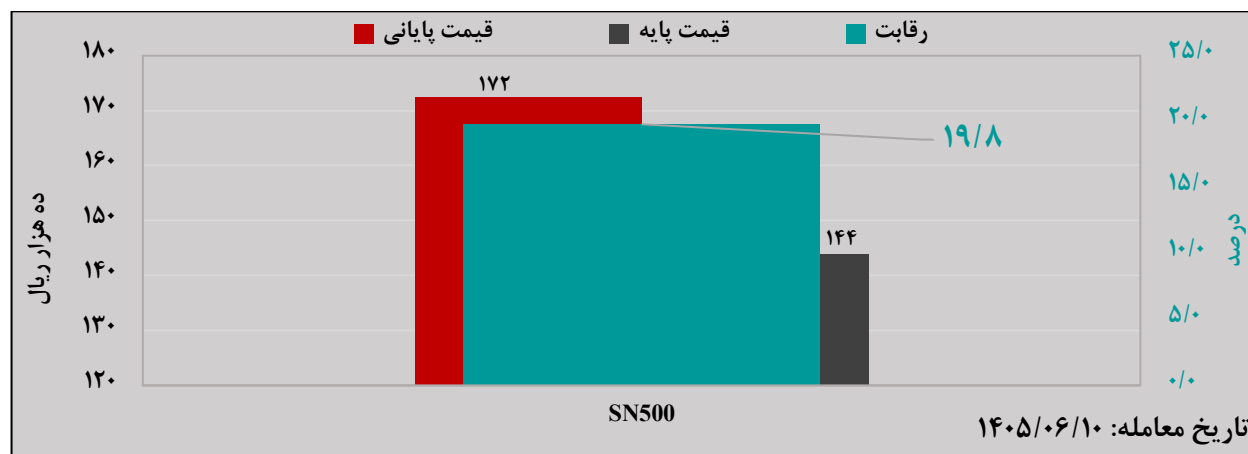
شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 این شرکت در بورس کالا طی هفته مذکور نشان می دهد که با توجه به فشار تقاضای بالا برای این گرید، رقابت قیمتی به میزان ۱۹/۸ درصد شکل گرفته است؛ به طوری که روغن پایه SN500 نفت سپاهان در نهایت با نرخ ۱۷۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در بورس کالای ایران معامله شده است.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۶/۱۰

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده های بورس کالای ایران.

بررسی کلی معاملات روغن پایه در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ در بورس کالای ایران نشان می‌دهد که بازار تمامی گریدها و عرضه‌کنندگان با بحران فراگیر کسری عرضه و فشار سنگین تقاضا روبه‌رو بوده و هیچ‌یک از عرضه‌ها موفق به پوشش کامل سفارش‌های خرید نشدند. این عدم‌توازن ساختاری در تمام معاملات به شکل‌گیری رقابت‌های قیمتی مثبت منجر شد؛ هرچند شدت این رقابت‌ها بر حسب گرید محصول تفاوت چشمگیری داشت. در این میان، گرید سبک SN150 به دلیل عمق بیشتر کسری عرضه، بیشترین التهاب و جهش قیمتی را ثبت کرد (رقابت سنگین ۶۱/۵ درصدی در ایرانول و ۸۲/۵ درصدی در نفت پارس با سقف قیمتی ۲۵۴ هزار تومان)، در حالی که در گرید سنگین‌تر SN500، علی‌رغم کسری عرضه در تمام پالایشگاه‌ها (از جمله کسری ۱,۴۲۶ تنی نفت سپاهان)، دامنه رقابت قیمتی آرام‌تر و در محدوده ۷/۵ تا ۱۹/۸ درصد (نرخ‌های ۱۵۵ تا ۱۷۲ هزار تومان) کنترل شد. در مجموع، داده‌های این هفته بیانگر عطش بالای صنایع روانکار و پایین‌دستی به‌ویژه برای گریدهای سبک و ضرورت بازنگری در کف کفایت عرضه‌های هفتگی روغن پایه جهت مهار رشدهای هیجانی قیمت است.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ توسط سه تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران و نفت پارس، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضه‌ی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

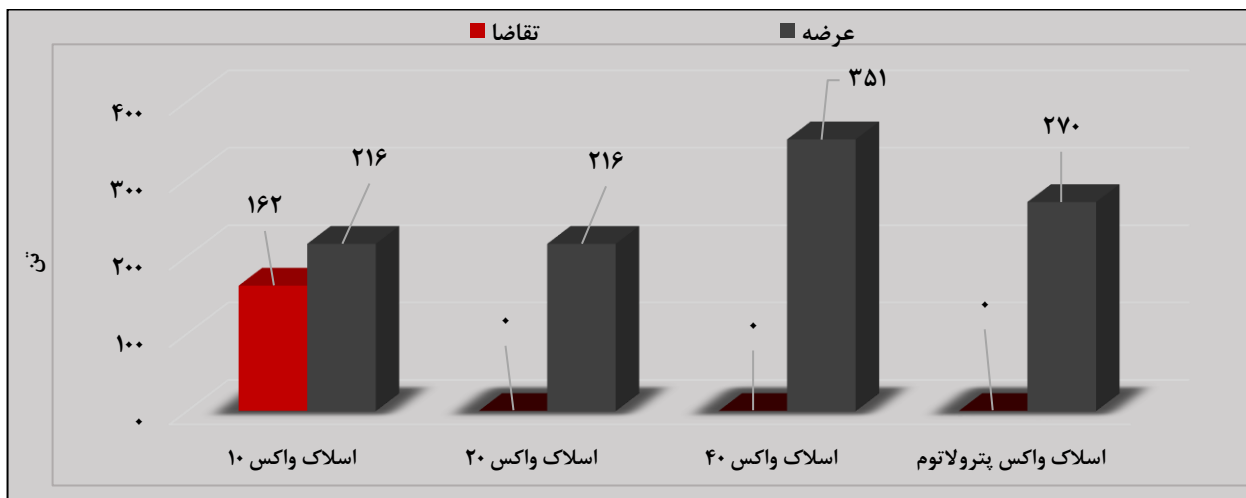
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

این مجموعه در دوم شهریورماه ۱۴۰۵ پنج نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰، اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس ۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، چهار گرید اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و پترولاتوم را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که اسلاک واکس ۴۰ با عرضه ۳۵۱ تن، بیشترین حجم عرضه را در میان گریدهای عرضه‌شده نفت ایرانول تهران به خود اختصاص داده است. در مقابل، از میان چهار گرید عرضه‌شده، تنها اسلاک واکس ۱۰ با ثبت ۱۶۲ تن تقاضا مواجه بوده و برای سایر گریدها تقاضایی به ثبت نرسیده است. بنابراین، در هفته مورد بررسی، اسلاک واکس‌های عرضه‌شده توسط ایرانول تهران از جذابیت محدودی برای متقاضیان برخوردار بوده‌اند و نبود تقاضا برای بخش عمده گریدهای عرضه‌شده، مؤید ضعف تقاضا در این بخش از بازار است.

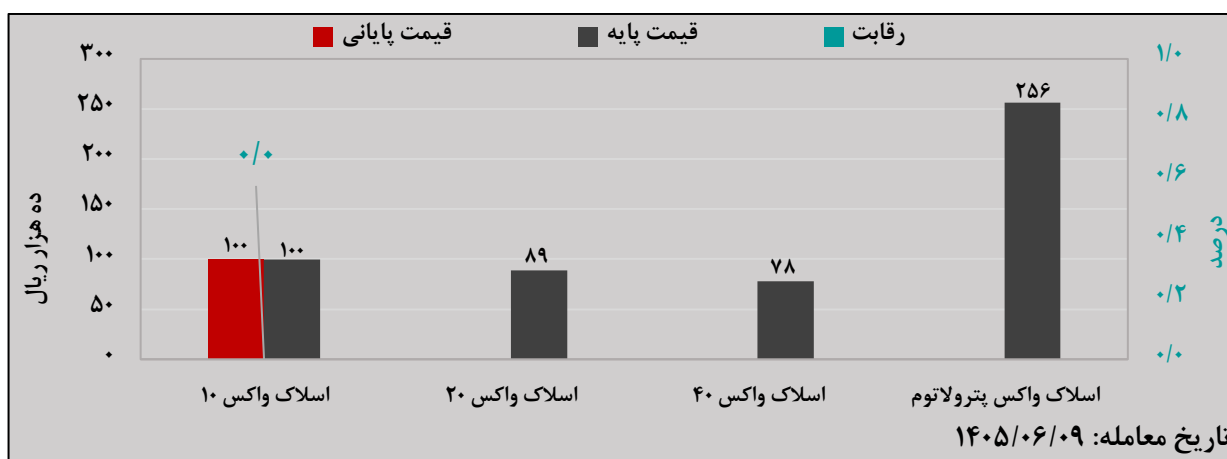
شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران را نشان می‌دهد. بررسی داده‌ها حاکی از آن است که در هفته مورد بررسی، برای سه گرید اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و پترولاتوم به دلیل نبود تقاضا، معامله‌ای شکل نگرفته و در نتیجه، موضوع رقابت قیمتی برای این گریدها مطرح نبوده است. در مقابل، تنها اسلاک واکس ۱۰ با ثبت تقاضا مواجه شده است؛ با این حال، وجود مزاد عرضه ۵۴ تنی نشان‌دهنده نبود فشار تقاضای مؤثر برای این گرید بوده و در نتیجه، رقابت قیمتی نیز شکل نگرفته است. این محصول در نهایت در قیمت پایه ۱۰۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است.

شکل ۱۴. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

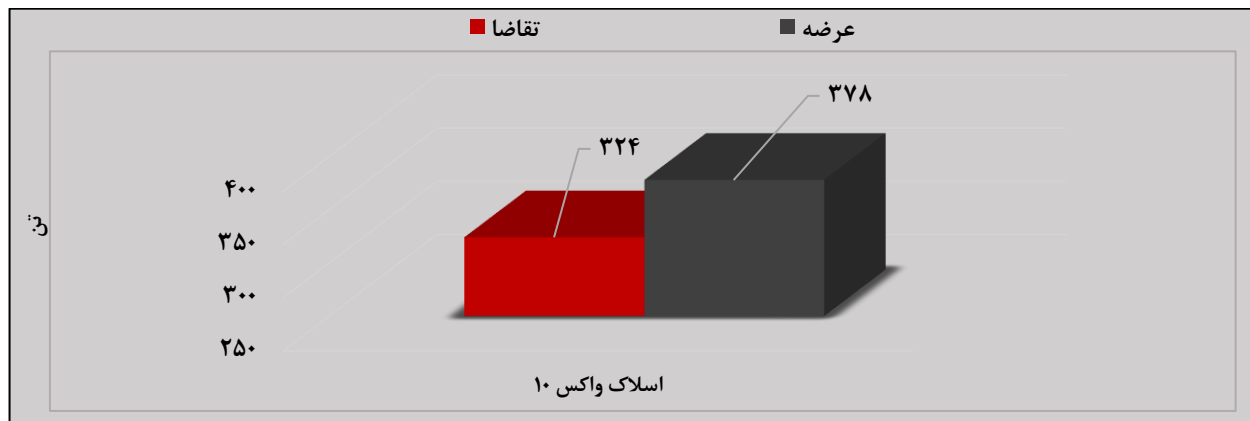
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول (آبادان) در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، تنها یک گرید اسلاک واکس، اسلاک واکس ۱۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی مورد بررسی در شکل زیر ارائه شده

است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که حجم عرضه اسلاک واکس ۱۰ بیشتر از تقاضای ثبت شده بوده؛ به طوری که مازاد عرضه این گرید به میزان ۵۴ تن بوده است.

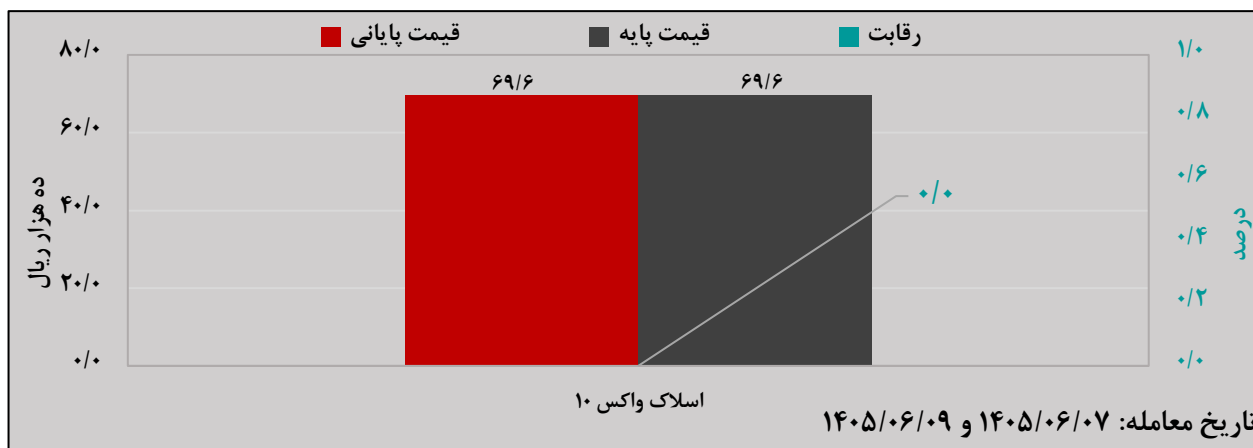
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، میزان رقابت بین قیمت پایانی و قیمت پایه برای اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول (آبادان) در شکل زیر قابل مشاهده است. بررسی معاملات نشان می‌دهد که در ۷ شهریورماه، ۱۰۸ تن از این محصول در قالب مچینگ و با نرخ پایه عرضه هفته قبل، معادل ۶۶ هزار و ۲۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم، معامله شده است. همچنین، در عرضه جدید این محصول در ۹ شهریورماه، ۲۱۶ تن در نرخ پایه ۷۲ هزار و ۹۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم به فروش رسیده است. در مجموع، اسلاک واکس ۱۰ در هفته مورد بررسی بدون رقابت قیمتی معامله شده و میانگین قیمت معاملات آن، مطابق شکل، ۶۹ هزار و ۶۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم بوده است.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

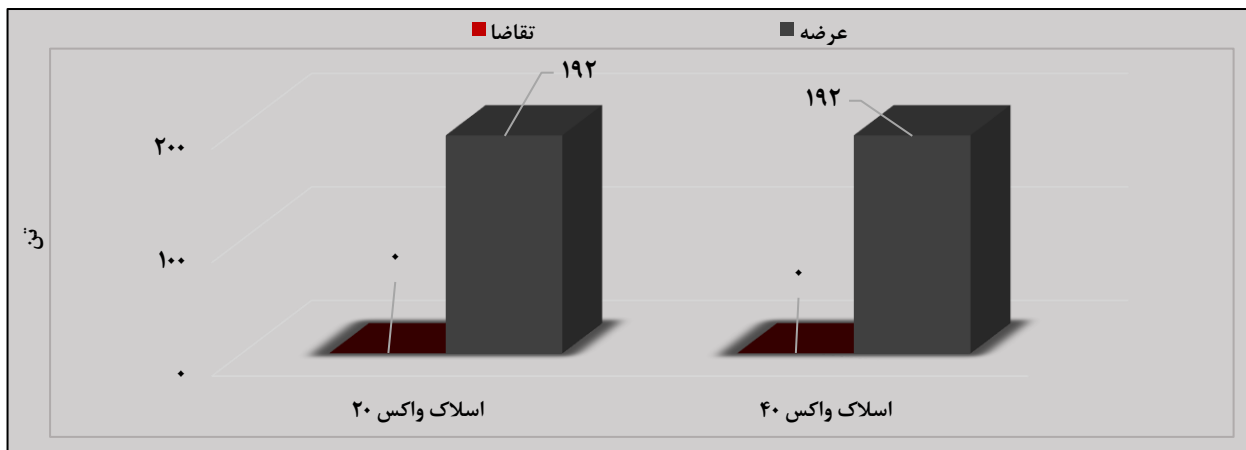
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۴. اسلاک واکس؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، دو گرید اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس ۴۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان

می‌دهد که هر دو گرید با ۱۹۲ تن عرضه در بورس کالا ارائه شدند، اما هیچ‌گونه تقاضایی برای هیچ‌یک از این دو محصول به ثبت نرسید و در نتیجه، کل حجم عرضه هر دو گرید بدون تقاضا باقی ماند.

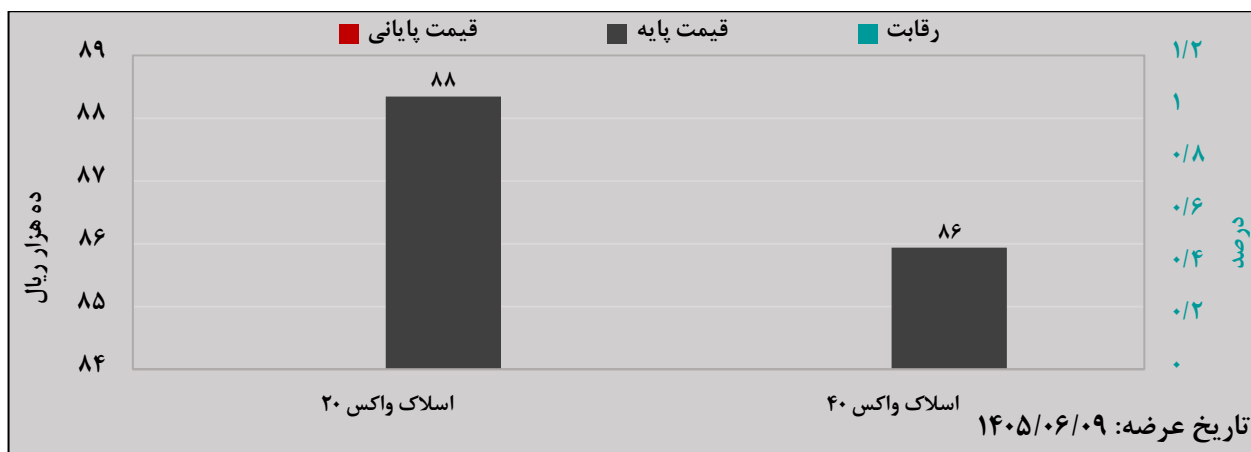
شکل ۱۷. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایه عرضه اسلاک واکس شرکت نفت بهران نشان می‌دهد که در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، با توجه به نبود تقاضا برای دو گرید اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس ۴۰، معامله‌ای برای این محصولات انجام نشده و در نتیجه، رقابت قیمتی نیز شکل نگرفته است. اسلاک واکس ۲۰ با قیمت پایه ۸۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم و اسلاک واکس ۴۰ با قیمت پایه ۸۶ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم عرضه شدند.

شکل ۱۸. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

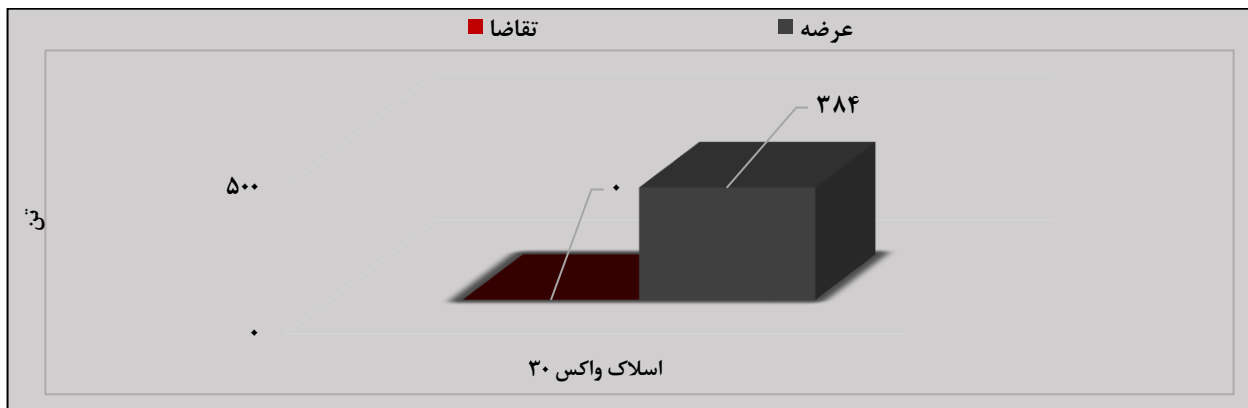
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. اسلاک واکس؛ نفت پارس

مجموعه نفت پارس در هفته دوم شهریورماه سال ۱۴۰۵، تنها یک نوع اسلاک واکس، اسلاک واکس ۳۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس مذکور توسط نفت پارس را در بورس کالای ایران در بازه مورد بررسی نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که ۳۸۴ تن اسلاک واکس ۳۰ عرضه شده، اما

هیچ تقاضایی برای این محصول ثبت نشده است؛ در نتیجه، کل حجم عرضه شده بدون تقاضا باقی مانده و معامله‌ای برای این محصول انجام نشده است.

شکل ۱۹. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت پارس؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

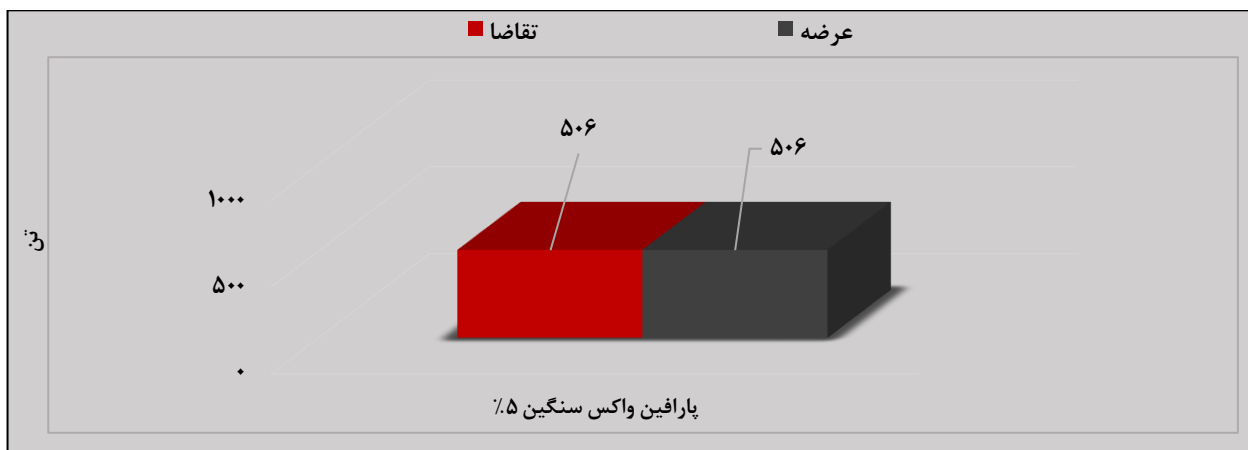
مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی معاملات اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با توجه به عدم ثبت تقاضا برای این محصول، معامله‌ای نیز انجام نشده است؛ بنابراین، موضوع رقابت قیمتی در این هفته منتفی بوده است. قیمت پایه عرضه اسلاک واکس ۳۰ در این هفته ۹۵ هزار و ۲۵۰ تومان به ازای هر کیلوگرم تعیین شده است.

۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، تنها پارافین واکس سنگین ۵٪ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در این هفته، ۵۰۶ تن پارافین واکس سنگین ۵٪ عرضه و به همین میزان نیز تقاضا ثبت شده است؛ بنابراین، بین حجم عرضه و تقاضای این محصول تناسب کامل برقرار بوده و بازار با کسری یا مازاد عرضه مواجه نبوده است.

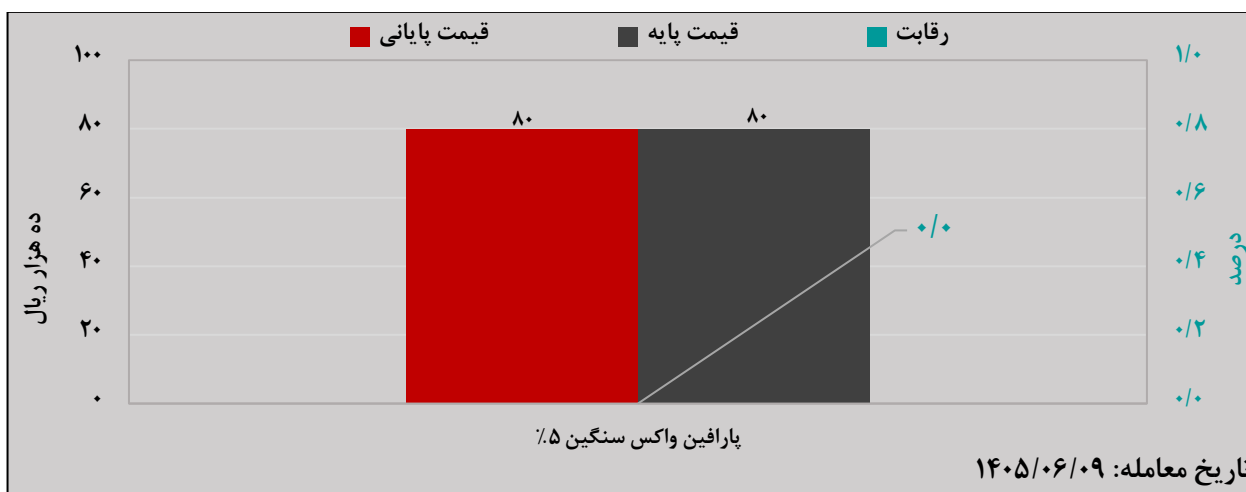
شکل ۲۰. وضعیت عرضه و تقاضای پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت پایانی معاملات و قیمت پایه عرضه پارافین واکس شرکت نفت سپاهان در بورس کالای ایران طی هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با توجه به تناسب میان حجم عرضه و تقاضای پارافین واکس سنگین ۵٪ فشار تقاضای مؤثری برای افزایش قیمت شکل نگرفته است. از این رو، این محصول بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه ۸۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است.

شکل ۲۱. میزان رقابت قیمتی انواع پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار اسلاک واکس با ضعف محسوس تقاضا و عدم شکل‌گیری فشار قیمتی مواجه بوده است؛ به‌طوری‌که در بخش عمده گریدهای عرضه‌شده توسط ایرانول تهران، نفت بهران و نفت پارس، تقاضایی ثبت نشده و در نتیجه معامله و رقابت قیمتی نیز شکل نگرفته است. تنها اسلاک واکس ۱۰ ایرانول تهران و آبادان با ثبت تقاضا معامله شدند که در هر دو مورد، وجود مازاد عرضه مانع از ایجاد رقابت قیمتی شد و معاملات در سطح قیمت پایه انجام گرفت. در مقابل، پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان با تناسب کامل عرضه و تقاضا مواجه بود، اما این تعادل نیز به ایجاد فشار تقاضا و رقابت قیمتی منجر نشد و محصول در قیمت پایه معامله شد. بنابراین، تصویر کلی بازار در این هفته، غلبه تقاضای ضعیف، عدم جذب بخش قابل‌توجهی از عرضه اسلاک واکس و ثبات قیمت معاملات در سطوح پایه بوده است.

جمع‌بندی

بررسی معاملات چهار گروه میعانات گازی، وکیوم‌باتوم، روغن پایه و اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵، از شکل‌گیری دو الگوی متفاوت در بازار محصولات پالایشگاهی حکایت دارد. در یک سوی بازار، میعانات گازی و روغن پایه با فشار قابل‌توجه تقاضا و محدودیت عرضه مواجه بوده‌اند که پیامد آن در قالب کسری عرضه و افزایش قیمت معاملات نسبت به نرخ پایه نمایان شده است؛ در سوی دیگر، وکیوم‌باتوم و اسلاک واکس عمدتاً با ضعف تقاضا و مازاد عرضه روبه‌رو بوده‌اند. بر این اساس، مهم‌ترین ویژگی معاملات این هفته، ناهمگونی شرایط بازار میان گروه‌های مختلف محصولات و تفاوت معنادار در شدت فشار تقاضا و رفتار قیمتی آن‌ها بوده است.

۱. میعانات گازی

بازار میعانات گازی در این هفته با محدودیت محسوس عرضه و تقاضای انباشته مواجه بوده است. تمرکز کامل عرضه بر پالایش گاز خانگیران در کنار فاصله قابل توجه میان عرضه و تقاضا، نشان می‌دهد که ظرفیت عرضه موجود پاسخگوی سطح تقاضای بازار نبوده است. انعکاس این عدم تعادل در معاملات نیز به صورت رقابت قیمتی قابل توجه ظاهر شده و نشان می‌دهد که در شرایط فعلی، سمت عرضه میعانات گازی مهم‌ترین عامل محدودکننده معاملات این محصول در بورس انرژی ایران است.

۲. وکیوم باتوم

در مقابل، بازار وکیوم باتوم در هفته مورد بررسی در نقطه‌ای کاملاً متفاوت قرار داشته است. حجم بالای عرضه در برابر تقاضای محدود، موجب شکل‌گیری مازاد عرضه قابل توجه در سطح بازار شده و بخش مهمی از ظرفیت عرضه‌شده بدون پوشش تقاضا باقی مانده است. نبود رقابت قیمتی در تمامی معاملات انجام‌شده نیز مؤید آن است که در این هفته، محدودیت از سمت تقاضا بوده و افزایش حجم عرضه نتوانسته به ایجاد فشار قیمتی منجر شود. بنابراین، شرایط این بازار بیش از آنکه با مسئله قیمت مواجه باشد، نشان‌دهنده ضعف جذب عرضه موجود است.

۳. روغن پایه

بازار روغن پایه در نقطه مقابل وکیوم باتوم، با فشار تقاضا و کسری عرضه در تمامی گریدهای معامله‌شده همراه بوده است. اگرچه شدت این عدم تعادل در گریدها و تولیدکنندگان مختلف یکسان نبوده، اما در همه موارد تقاضای ثبت‌شده از عرضه فراتر رفته و این وضعیت به شکل‌گیری رقابت قیمتی انجامیده است. شدت بالاتر رقابت در برخی گریدها، به‌ویژه SN150، نشان می‌دهد که محدودیت عرضه در گریدهای پرتقاضا می‌تواند به افزایش قابل توجه قیمت معاملات منجر شود؛ از این رو، بازار روغن پایه در این هفته با فشار تقاضایی به مراتب بالاتر از ظرفیت عرضه مواجه بوده است.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

در بازار اسلاک واکس، برخلاف روغن پایه، ضعف تقاضا عامل غالب معاملات بوده است؛ به گونه‌ای که بخش قابل توجهی از گریدهای عرضه‌شده فاقد تقاضا بوده و حتی در موارد دارای تقاضا نیز مازاد عرضه مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی شده است. در بخش پارافین واکس نیز اگرچه عرضه و تقاضای محصول عرضه‌شده در تعادل قرار داشت، این تعادل به فشار تقاضا یا افزایش قیمت منجر نشد. در نتیجه، ویژگی غالب این بخش در هفته مورد بررسی، پایین بودن کشش تقاضا و تثبیت معاملات در سطوح قیمت پایه بوده است.

در مجموع، معاملات هفته دوم شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار محصولات پالایشگاهی با یک الگوی یکسان مواجه نیست و عدم تعادل عرضه و تقاضا بسته به نوع محصول، در دو جهت کاملاً متفاوت عمل کرده است. میعانات گازی و روغن پایه در سمت بازارهای با تقاضای فشرده و عرضه ناکافی قرار گرفته‌اند و این وضعیت خود را در کسری عرضه و رقابت قیمتی نشان داده است؛ در حالی که وکیوم باتوم و اسلاک واکس با مازاد عرضه و ضعف جذب تقاضا مواجه بوده‌اند. بنابراین، مسئله اصلی بازار در این هفته نه کمبود یا مازاد عرضه به صورت عمومی، بلکه عدم تناسب ساختار عرضه با الگوی

تقاضای هر محصول بوده است؛ موضوعی که ضرورت تنظیم عرضه‌ها متناسب با ظرفیت جذب بازار و شرایط واقعی تقاضا را برجسته می‌کند.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>